

Veelgestelde vragen

Privacy en patiëntenrechten

1. (Bijzondere) persoonsgegevens

Wat zijn (bijzondere) persoonsgegevens?

Persoonsgegevens zijn gegevens die direct of indirect herleidbaar zijn tot een persoon, in de AVG ook wel betrokkene genoemd. Hierbij moet voor zorgaanbieders in eerste instantie worden gedacht aan NAW-gegevens, e-mailadres, maar ook medische gegevens zoals medicatiegebruik en medische geschiedenis.

Bijzondere persoonsgegevens zijn persoonsgegevens die gevoelige gegevens over iemand prijsgeven, bijvoorbeeld gegevens over godsdienst of levensovertuiging, ras, politieke voorkeur, gezondheid, seksualiteit, vakbondslidmaatschap of strafrechtelijk verleden.

Het patiëntendossier wat door mondhygiënist wordt aangelegd, bevat dus zowel persoonsgegevens als bijzondere persoonsgegevens. Op het moment dat iemand zich inschrijft in de praktijk worden beide gevraagd. Op het moment van uitschrijving, kunnen de gegevens van de patiënt uit het “klantenbestand” worden verwijderd. Het patiëntendossier moet echter op grond van de wet nog 15 jaar worden bewaard.

Is een BSN nummer een bijzonder persoonsgegeven?

Ook het BSN nummer is een bijzonder persoonsgegeven, omdat het een uniek en tot de persoon herleidbaar nummer is.

Bijzondere persoonsgegevens mogen niet zonder uitdrukkelijke toestemming van een persoon worden gebruikt, tenzij daarvoor in de wet een uitzondering is.

Ten aanzien van het BSN nummer is er zo'n uitzondering. Een zorgverlener dient op grond van de Wet gebruik burgerservicenummer in de zorg een persoon te kunnen identificeren en in correspondentie tussen zorgverleners en onder meer een zorgverzekeraar moet kunnen worden vastgesteld om welke patiënt het gaat en mag het BSN nummer ook worden gebruikt.

Is een röntgenopname een (bijzonder) persoonsgegeven?

Een röntgenopname zonder andere persoonsgegevens is geen biometrisch gegeven (niet herleidbaar tot unieke persoon; de meetgegevens bevatten geen specifieke eigenschappen) en om die reden geen persoonsgegeven. Indien er andere persoonsgegevens op de röntgenopnamen worden vermeld, is dit anders, echter dan volledig gebaseerd op die andere persoonsgegevens.

2. BSN nummer

Is een BSN nummer een bijzonder persoonsgegeven?

Het BSN nummer is op grond van de AVG niet als bijzonder persoonsgegeven benoemd. In Nederland beschouwen we het echter wel zo, omdat het een uniek en tot de persoon herleidbaar nummer is.

Bijzondere persoonsgegevens mogen niet zonder uitdrukkelijke toestemming van een persoon worden gebruikt, tenzij daarvoor in de wet een uitzondering is.

Ten aanzien van het BSN nummer is er zo'n uitzondering. Een zorgverlener dient een persoon te kunnen identificeren en in correspondentie tussen zorgverleners en onder meer een zorgverzekeraar moet kunnen worden vastgesteld om welke patiënt het gaat en mag het BSN nummer ook worden gebruikt.

Mag een zorgverlener mijn BSN nummer opslaan als ik mij inschrijf als patiënt in de praktijk?

Ja, dat mag. Zorgverleners zijn op grond van de Wet gebruik burgerservicenummer in de zorg verplicht het BSN te gebruiken. Bijvoorbeeld voor het uitwisselen van uw gegevens met andere zorgverleners en met zorgverzekeraars. Dat betekent dat bijvoorbeeld uw huisarts, tandarts, apotheek en ziekenhuis uw BSN vastleggen in hun administratie.

Controle BSN

Voordat zorgverleners uw BSN mogen gebruiken in hun administratie, moeten zij controleren of u degene bent die hoort bij het BSN. De zorgverlener controleert dit aan de hand van uw identiteitsbewijs.

Mag een mondhygiënist behandeling weigeren als patiënt geen BSN nummer verstrekt?

Ja, zorgverleners zijn op grond van de wet verplicht het BSN nummer te gebruiken. Als een patiënt het BSN nummer niet wil verstrekken kan de mondhygiënist niet voldoen aan de Wet gebruik burgerservicenummer in de zorg (Wbsn-z). De mondhygiënist is dan gerechtigd om aan te geven dat geen behandelovereenkomst kan worden gesloten.

Identificatieplicht in de zorg

De patiënt moet zich kunnen identificeren bij een mondhygiënist met een geldig Nederlands paspoort, identiteitskaart, rijbewijs of vreemdelingendocument.

Dit geldt ook voor kinderen. Ouders moeten voor hun kinderen een geldig legitimatiebewijs hebben als ze naar een mondhygiënist gaan. Anders dan de algemene identificatieplicht is er in de zorg geen leeftijdsgrens. De identificatieplicht geldt vanaf de geboorte.

De mondhygiënist controleert of de gegevens op het identiteitsbewijs corresponderen met het BSN nummer en legt dit vast in de administratie. Een kopie of scan maken mag niet.

BSN op online inschrijfformulier

Bij online inschrijven wordt ook om het BSN nummer verzocht. Dit mag, echter alleen via een veilige digitale omgeving. Een andere optie is om het BSN nummer op te vragen bij het eerste contact met de patiënt op de praktijk.

Mag het BSN nummer op herhaalrecepten worden gezet?

Ja, dat mag. Zorgverleners zijn wettelijk verplicht om het BSN te gebruiken om persoonsgegevens die zij verwerken bij het verlenen van zorg te koppelen aan de juiste patiënt. Omdat het een recept betreft, is het ook een vorm van communicatie met een andere zorgverlener. Een (herhaal)recept voor uw medicijnen valt onder het verlenen van zorg.

Mag een apotheek het BSN nummer van een patiënt op het medicijndoosje zetten?

Nee, dat mag niet. Het medicijndoosje is bedoeld voor de patiënt. Omdat de patiënt weet dat dit bedoeld is voor hemzelf en ook zichzelf niet hoeft te identificeren, kan BSN niet worden geplaatst.

BSN vermelden in schriftelijke oproepen of afspraken?

Nee, dat mag niet. Mondhygiënisten mogen het BSN gebruiken om er zeker van te zijn dat het om de juiste patiënt gaat, bij bijvoorbeeld gegevensuitwisseling met andere zorgverleners. Maar bij een schriftelijke oproep of afspraak, mag de patiënt ervan uitgaan dat die aan hem is gericht. Het is dus niet nodig om hierin een BSN te vermelden en om die reden niet toegestaan.

Mag een mondhygiënist het BSN nummer op factuur aan zorgverzekeraar zetten?

Ja, dat mag. De mondhygiënist en zorgverzekeraar zijn wettelijk verplicht om het BSN nummer te gebruiken bij het uitwisselen van gegevens. Het versturen van een factuur door de mondhygiënist aan de zorgverzekeraar valt hier ook onder. Op die manier kan zeker gesteld worden dat de factuur voor de behandeling van de betreffende patiënt is.

Mag een factoringbedrijf het BSN op factuur zetten?

Nee, dat mag niet. Een medical factoringbedrijf heeft geen wettelijke bevoegdheid om het BSN nummer te gebruiken van de mensen bij wie u als mondhygiënist rekeningen int. Het BSN nummer is in de eerste plaats bedoeld voor het contact tussen burgers en de overheid. Organisaties buiten de overheid mogen het BSN alleen gebruiken als dat wettelijk is bepaald. Dit geldt bijvoorbeeld voor zorgverleners, maar niet voor factoringmaatschappijen.

Wanneer is sprake van een medical factoringbedrijf?

Volgens de Autoriteit Persoonsgegevens is sprake van een factoringmaatschappij als een contract is aangegaan met een zorgverlener waarbij de vorderingen van deze zorgverlener op patiënten of hun zorgverzekeraar aan de factoringmaatschappij zijn overgedragen. De factoringmaatschappij heeft hierdoor het eigendom van de vorderingen overgedragen gekregen. De factoringmaatschappij incasseert de vorderingen vervolgens bij de patiënten of hun zorgverzekeraar, op eigen naam en risico.

Mag een administratiekantoor het BSN op factuur zetten?

Een mondhygiënist kan het versturen van rekeningen ook uitbesteden aan een administratiekantoor. Dat is een bedrijf dat de financiële administratie doet voor ondernemingen of zelfstandigen, zoals zorgverleners. Zo'n administratiekantoor heeft een andere positie dan een medical factoringbedrijf. Het kantoor werkt onder verantwoordelijkheid van de zorgverlener en is daardoor een bewerker volgens de AVG. Op deze grond mag een administratiekantoor het BSN wél verwerken.

3. Dossierplicht mondhygiënist en vernietigingsrecht patiënt

Zorgverleners hebben op grond van art. 454 Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (Wgbo) de verplichting een dossier aan te leggen met betrekking tot de behandeling van de patiënt. Hierin worden gegevens opgenomen die relevant zijn voor de gezondheid en de behandeling van de patiënt.

In deze bepaling is tevens opgenomen dat het dossier gedurende 15 jaar moet worden bewaard, te rekenen vanaf moment dat het dossier is aangelegd. Omdat dit in de praktijk tot problemen kan leiden; bijvoorbeeld in de situatie dat de patiënt al 15 jaar in de stoel is en vervolgens een deel van het dossier moet worden vernietigd, zijn er verschillende juridische stromingen die aangeven dat de termijn van 15 jaar het beste kan ingaan na einde van de behandelrelatie. Wij raden u aan dit aan te houden.

Op grond van art. 7:456 heeft de patiënt een wettelijk inzagerecht. Onder de AVG is bepaald dat hiervoor geen redelijke kosten meer in rekening mogen worden gebracht.

De patiënt heeft het recht het dossier te laten vernietigen op grond van art. 455 Wgbo. De zorgaanbieder dient binnen drie maanden aan dit verzoek te voldoen, tenzij

- het verzoek documenten betreft die relevant kunnen zijn voor de mondhygiënist in geval een juridische procedure wordt gestart. In dit geval worden ze bewaard in geanonimiseerde vorm.
- Het dossier van belang kan zijn voor een ander dan de patiënt. Denk hierbij aan de situatie dat de patiënt een erfelijke aandoening heeft en het dossier voor nakomelingen bewaard dient te blijven.
- Een wettelijk voorschrift dit vereist. Denk hierbij aan de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen die in bepaalde situaties regelt dat ondanks verzoek van patiënt niet tot vernietiging mag worden overgegaan, omdat dit niet in het belang van de patiënt zou zijn.

4. Geheimhoudingsplicht / gegevensuitwisseling

Op grond van art. 7:457 BW heeft de mondhygiënist een geheimhoudingsplicht ten aanzien van de patiënt en zijn patiëntgegevens / patiëntendossier. Deze geheimhoudingsplicht bestaat ten opzichte van anderen dan de patiënt die niet rechtstreeks bij de behandeling zijn betrokken.

Wie zijn rechtstreeks bij de behandeling betrokken zorgverleners?

Dit zijn in ieder geval assistenten en baliemedewerkers. Daarnaast kan worden gedacht aan vervangers van de mondhygiënist, vakgenoten met wie overlegd wordt over de behandeling. Hierbij is wel van belang dat dan slechts die gegevens mogen worden verstrekt die nodig zijn voor de werkzaamheden als assistent, baliemedewerker, adviseur of vervanger.

Mag een mondhygiënist gegevens verstrekken aan een tandarts die ze opvraagt?

Indien sprake is van een gezamenlijke behandeling tussen tandarts en mondhygiënist, dan ligt het in de lijn dat deze tandarts valt onder de categorie “rechtstreeks bij de behandeling betrokken zorgverlener”. Toch is het verstandig om de patiënt om toestemming te vragen. Dit omdat het bijzondere persoonsgegevens betreft en de persoonlijke levenssfeer van de patiënt hierbij niet moet worden vergeten. U kunt de patiënt de toestemming specifiek voor het verstrekken van gegevens aan andere behandelend tandarts vast laten leggen in het intakeformulier bij inschrijving in de praktijk.

Mag een mondhygiënist een foto of andere gegevens opvragen bij de behandelend tandarts zonder toestemming van de patiënt?

Wij adviseren hier ook toestemming voor te vragen. Ondanks dat u gezien kan worden als rechtstreeks bij de behandeling betrokken zorgverlener volgens de wet, is er sprake van bijzondere persoonsgegevens en mag de persoonlijke levenssfeer van de patiënt niet uit het oog worden verloren. Deze toestemming kan in het intakeformulier worden gegeven voor de toestemming voor het opvragen van gegevens bij andere zorgverleners specifiek aan te vinken en het intakeformulier te laten ondertekenen.

Bellen, andere vormen van contact over patiënten met verwijzers

Een verwijzer is een zorgverlener die rechtstreeks bij de behandeling is betrokken en om die reden mag dit contact plaatsvinden zonder dat de patiënt hiervoor uitdrukkelijk toestemming heeft verleend. Wel is het van belang dat u eventuele vertrouwelijke informatie niet op die wijze deelt dat dit ten gehore kan komen van derden, andere patiënten, etc.

Mag een mondhygiënist het patiëntendossier zonder toestemming opsturen aan de opvolger?

Nee, dit mag niet. Voor het verstrekken van de patiëntgegevens aan de nieuwe zorgverlener van de patiënt, heeft de mondhygiënist toestemming van de patiënt nodig. Op het moment dat een nieuwe tandarts van de patiënt om patiëntgegevens vraagt, dient dus ook toestemming van de patiënt te worden gevraagd. Deze toestemming dient uitdrukkelijk te worden gegeven. Het is van belang dit schriftelijk te doen, zodat de toestemming kan worden aangetoond.

Heeft een ouder recht op inzage in het medisch dossier van een kind?

Kind jonger dan 12 jaar:

ouders hebben het recht op inzage en het recht om delen van het dossier te laten vernietigen.

Kind van 12, 13, 14 of 15 jaar:

ouders en kind hebben samen het recht op inzage of vernietiging. Het kind kan bezwaar maken tegen het verzoek van de ouders. Ook kan het kind zelf een verzoek doen. In deze twee situaties beoordeelt u als mondhygiënist of het kind zo'n beslissing voldoende kan overzien.

Kind 16 jaar of ouder:

het kind heeft alleen zelf recht op inzage of vernietiging. Een schriftelijke machtiging van het kind aan de ouder om een verzoek te doen is wel mogelijk.

Is mondelinge toestemming van een patiënt voldoende voor het verstrekken van gegevens aan derden?

Nee, wij raden u aan alleen schriftelijke toestemming te laten geven. Op die manier kunt u aantonen dat u daadwerkelijk toestemming hebt gehad.

5. Wijzen van gegevensuitwisseling

Mondhygiënist en mailen

Veel praktijken maken gebruik van een e-mailaccount. Om te voldoen aan de AVG moet u passende (technische) maatregelen nemen ten aanzien van de beveiliging van de e-mailverbinding. Een gewone e-mailverbinding is niet veilig genoeg. Ondanks toestemming om via onbeveiligde e-mailverbinding te mailen, kunt u dan alsnog aansprakelijk zijn in indien zich een datalek voordoet.

Om die reden raden wij u dringend om gebruik te maken van een beveiligde e-mailverbinding. Een voorbeeld is Zorgmail. Via Zorgmail kunt u mailen naar zorgverleners die ook een Zorgmail account hebben, maar ook naar zorgverleners of burgers die dit (nog) niet hebben.

Bellen in de wachtkamer

Vaak kunnen patiënten meeluisteren met gesprekken van de baliemedewerker. Dit zijn ongetwijfeld ook gesprekken met patiënten of soms over patiënten. Hierbij is van belang dat de betreffende medewerker zich realiseert dat vertrouwelijke informatie niet door de patiënten in de wachtkamer wordt gehoord.

Bellen over patiënten met verwijzers

Een verwijzer is een zorgverlener die rechtstreeks bij de behandeling is betrokken en om die reden mag dit contact plaatsvinden zonder dat de patiënt hiervoor uitdrukkelijk toestemming heeft verleend. Wel is het van belang dat u eventuele vertrouwelijke informatie niet op die wijze deelt dat dit ten gehore kan komen van derden, andere patiënten, etc.

Postverzending

mondhygiënisten

Post versturen is nog steeds mogelijk, maar het is van belang dat zoveel mogelijk wordt gedaan om een datalek te voorkomen. U kunt overwegen om patiëntendossiers niet met de post te versturen, zodat een risico op een datalek wordt voorkomen. U kunt de patiënt dan vragen het dossier aan de balie op te halen, dan wel een beveiligde e-mailverbinding te gebruiken.